

نگاه

روزهای دشوار راست‌گرایان برزیل

● **اردشیر زارعی‌قنواتی:** تحولات سیاسی برزیل چهارشنبه گذشته با رأی اعضای پارلمان سنای این کشور به طرح استیضاح «دیلما روسف» رئیس‌جمهوری قانونی کشور، وارد مرحله جدیدی شد. براساس این رأی خانم روسف شش ماه از پست خود معقل و معاون او «میشل تمر» عهده‌دار مسئولیت‌های او در مقام جانشین موقت می‌شود و در این فرصت شش‌ماهه روسف باید با یک سازوکار حقوقی-قضائی رسیدگی به تخلف او در دستکاری صورت‌حساب‌های دولتی در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۱۴ تلقی شده و از سوی حامیان روسف با قاطعیت یک «دولت‌ای پارلمانی» است. با توجه به سیر رویدادهای ماه‌های اخیر برزیل که هم‌زمان با تشدید رکود و بروز مشکلات اقتصادی این کشور رخ داده و محبوبیت رئیس‌جمهوری به شدت تنزل کرده بود، اقدام مخالفان برای برکناری روسف را می‌توان فراتر از یک رویه حقوقی و بیشتر ناشی از یک اراده سیاسی در طیف اپوزیسیون در همراهی با احزاب متحد روسف در انتالف حاکم برای تغییر در هرم قدرت به حساب آورد. از آنجا که قوه قضائیه برزیل همسو با اپوزیسیون راست‌گرای این کشور است در شرایطی که تمامی اتهامات قبلی مبنی بر دست‌داشتن روسف در فساد دولتی، از جمله در مورد شرکت نفتی «پتروبراس»، هرگز اثبات نشود و او از همه اتهامات تبرئه شود، فاز دوم عملیات در مورد برداشت از حساب‌های دولتی برای نشان‌دادن نداشتن کسری بودجه مطرح می‌شود. اینکه گفته می‌شود این جابه‌جایی حساب‌ها در بودجه که قبلا منع قانونی نداشت و به‌واسطه قانون جدید یک تخلف محسوب می‌شود، فقط سربوشی برای یک اراده سیاسی در همدستی جناح مخالف و قوه قضائی این کشور برای خلع ید از رئیس‌جمهوری چپ‌گرای برزیل است. تحولات شتابنده در عرصه سیاسی برزیل نشان می‌دهد که جناح راست این کشور به همان اندازه که در برکناری روسف عجله داشت، برای گردش به راست در عرصه سیاسی-اقتصادی نیز شکیبایی لازم را نداشته و از همان اول شمشیر را علیه اصلاحات مردمی دولت‌های کارگری «لولا داسیلوا» رئیس‌جمهوری پیشین و جانشین او از رو بسته است. از آنجا که رکود و معضلات اقتصادی برزیل بیشتر ناشی از رکود اقتصاد جهانی و بحرانی فراملی بوده است که بدون تردید در آینده نزدیک هم ادامه خواهد داشت، چشم‌انداز رونق اقتصادی و پاسخ‌گویی به مطالبات مردم ناراضی کاملا متنفی خواهد بود. میشل تمر نیز که نامحبوب‌ترین سیاستمدار کنونی این کشور محسوب می‌شده با وقوف به این واقعیت تنها راه‌حل را بازگشت به برنامه «ریاضت اقتصادی» و حذف بسیاری از کمک‌های دولتی به طبقات زیرین اجتماعی دانسته و برنامه خود را بر این مبنا قرار داده است. تصویر کنونی برزیل فارغ از دعوای سیاسی بین روسف و تمر، به‌عنوان نمایندگان دو جناح رقیب و راست‌گشور-چشم‌انداز مثبتی را برای برون رفت از بن‌بست‌های اقتصادی و سیاسی نشان نمی‌دهد و در چنین شرایطی آن نیرویی که در موضع اپوزیسیون قرار داشته باشد، فضای بهتری برای بازی خواهد داشت. شاید تعلیق و به احتمال زیاد برکناری نهایی خانم روسف موهبتی برای جناح چپ برزیل باشد تا اثبات کند که راست‌گرایان در مقابل مطالبات مردمی چگونه رفتار خواهند کرد. به گفته یکی از منتقدان سیاسی آمریکای لاتین مردم این منطقه بعد از جنگ جهانی دوم به یک مدل طبقاتی عادت کرده‌اند که ابتدا دولت‌های مترقی با سویه‌های سوسیالیستی در قیف جنوبی (آمریکا جنوبی) را انتخاب کرده و بعد از اینکه در جریان تحولات اقتصادی و اجتماعی از فقر مزمن خلاص شده و به سطح طبقه متوسط ارتقای درجه پیدا می‌کنند، به دلیل موقعیت طبقاتی جدید خود روحیه محافظه کاری پیدا کرده و کرایش به راست را تجربه می‌کنند و این چرخه با فروغلتیدن آنان به جایگاه قبلی تکرار می‌شود. در طول ۱۴ سال زمامداری دولت‌های چپ‌گرای د سلیلوا و روسف هم به اذعان تمام آمارهای معتبر ملی و بین‌المللی سطح فقر به شدت کاهش پیدا کرده و برنامه‌های رفاه اجتماعی بخش بزرگی از جامعه برزیل را ارتقای طبقاتی داده و این طیف جدید برای حفظ موقعیت و سرمایه خود به سمت محافظه‌کاری گرایش پیدا کرده است. برنامه‌های جدید میشل تمر دقیقاً همان تجربه آزموده قبلی است که در مقابل شکاف‌های طبقاتی بیشتر و سقوط طبقه متوسطی می‌شود که امروز معتزنان در خیابان علیه روسف شعار می‌دهند. این چرخه معیوب هم‌اکنون در تمام کشورهای در حال توسعه و نسبتاً دموکراتیک آمریکای لاتین در حال تکرار شدن است و از هم‌اکنون باید خیابان‌های برزیل را برای حرکت‌های اعتراضی سندیگاها و حامیان روسف زرزو کرد. تحولات کنونی برزیل در ابعاد خارجی نیز تأثیرات زیادی خواهد گذاشت و این کشور به‌عنوان یکی از اعضای نبرف‌دو گروه «بریکس» جایگاه خود را تا حدود زیادی از دست خواهد داد و باید منتظر نزدیکی این کشور به آمریکا بود. طبق معمول در کشورهای در حال توسعه از یک روزروازی ملی و صنایع متوسط برخوردارند، همین ورود سرمایه آمریکایی با برنامه‌های نئولیبرال در ما بزای تهدید سیستم رفاه اجتماعی فعلی در آینده نزدیک، ضمن اینکه وضعیت معیشتی طبقات کارگری و متوسط را به خطر می‌اندازد، موجب بروز و تشدید اعتراضات توده‌ای خواهد شد که این‌بار لیه تیز آن متوجه حاکمان جدید است.

گویا همان‌طور که تاریخ به تقویم جنبش «شب ایستاده» پاریس، یک ماهی از دوره حیات مجمع عمومی در میدان «کمون» یا همان «جمهوری» سابق، پیش افتاده است، محتوای رنگین این منشور اعتراضی نیز هنوز چنان فربه نشده‌تا باراری رسیدن به نیروهای بالقوه جهانی خود را داشته باشد. شاهد این مدعا نیز پاسخ شهرهای اروپایی به فراخوان سازمان‌دهندگان پارسیی جنبش برای برپایی اعتراضاتی هماهنگ در هفتادوششمین روز از ماه مارس بود که هرچقدر در ابتدا دلگرم‌کننده می‌نمود، اما راپ یکشنبه چنان که باید در خیابان‌ها نمود نداشت. وب‌سایت جنبش شب ایستاده در حالی از پاسخ مثبت بیش از ۲۶۰ شهر فرانسوی و ۱۳۰ شهر دیگر در اقصی‌نقاط جهان به فراخوان برپایی اعتراضاتی خودجوش علیه سیاست‌های ریاضتی، بحران مهاجرتی، تجارت آزاد و دیگر مسائل بفرنج و جهان‌شمول اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی خبر داده بود که با فرارسیدن روز موعود، مشخص شد تلاش فعالان پارسیی و همدلان آنان در دیگر شهرهای اروپایی برای گسترش پیام این جنبش به فراسوی مرزها راه درازی تا نمردهی دارد.در حقیقت، فراخوان جهانی اعتراضات ۱۵ ماه می بیش از آنکه توانسته باشد جنبش شب ایستاده را ابعادی بین‌المللی ببخشد و به زعم سازمان‌دهندگان آن، فعالان جهانی را بر آن دارد تا با اتکا به ابتکارات محلی، چاره‌ای به حال ریشه‌های مشترک فجاجع جهانی بیندیشند، نیروی محرکه زادگاه آن را که در روزهای اخیر رو به زوال گذاشته بود، از نو زنده کرده است. میدان جمهوری پاریس در حالی روز یکشنبه حال

و هوای روزها و شب‌های ابتدایی پیدایش این جنبش را تجربه می‌کرد که حتی اگر از اجرای زنده گروه‌های موسیقی و فضای کارناوالی آن بگذریم، به نظر می‌رسید معترضان پاریسی این‌بار با فاصله زیادی از همین ۲۵روز پیش، پای به خیابان‌ها گذاشته بودند؛ یعنی آخرین روز ماه مارس گذشته که اعتراض ۴۰۰هزارنفره خیابانی به لایحه اصلاح قانون کار، یا همان الخمری، سنگ بنای اشغال شبانه میدان‌های پایتخت فرانسه را گذاشت. با تمام این اوصاف، شاید بازگشت هزاران نفر از معترضان فرانسوی به میادین پاریس، آن‌هم با مطالباتی گوناگون و فراگیرتر، سندی بر موفقیت جنبش شب ایستاده در پلزدن بین انواع و اقسام گروه‌ها، اقلیت‌ها و به

عکس: Reuters

حاشیه رانده‌شدگان و ترویج مدل دموکراسی افقی، حالا گیرم در سطحی محلی باشد، اما اعتراضات نیمه‌جان دیگر شهرهای اروپایی، از جمله برلین، بروکسل، آتن، لندن، ژنو، رم و گلاسکو که شمار حاضران آنان حتی به هزار نفر نیز بالغ نمی‌شد، حامل پیام دیگری است؛ به‌خصوص که بدانیم تنها اعتراض گسترده دیگر در سطح اروپا در مادرید، پایتخت اسپانیا و با حضور هزاران نفری رخ داده که اگر صادق باشیم، بیش از پاسخ‌گویی به فراخوان جنبش شب ایستاده، درصدد گرامی‌داشت پنجمین سالگرد جنبش خشمگینان آن کشور بوده‌اند. معترضان اسپانیایی در حالی با درسدداشتن شعارهایی از جمله «اتحادیه اروپایی خلق نه ملت‌ها»

بیعت قبیله «قذافی» با داعش

منابع خبری اعلام کردند قبیله «قذاف‌الدّم» وابسته به «معمر قذافی»، دیکتاتور لیبی، به همراه چند قبیله بزرگ دیگر ازجمله «اولاد سلیمان» و «ورفله» با گروه تروریستی «داعش» اعلام بیعت کرده‌اند. به گزارش روزنامه الوسط، یک سایت آمریکایی متخصص در امور گروه‌های تروریستی گفته است سیاست‌های مختلف وابسته به داعش گزارش‌های تصویری متعددی را درباره بیعت این قبیایل با «ابوبکر البغدادی»، خلیفه خودخوانده داعش، منتشر کرده‌اند تا حادثه‌ای شبیه بیعت برخی از قبیایل عراقی را با او در تابستان سال ۲۰۱۴ بازسازی کرده باشند. گفته می‌شود در مراسم بیعت «عبدالقادر النجدی»، نماینده شخصی البغدادی، حضور داشته است. گروه داعش در ماه‌های اخیر ضربات سنگینی را در عراق و سوریه متحمل شده است به‌طوری‌که بیش از ۴۰ درصد از سرزمین‌هایی را که تصرف کرده بود از دست داد. ازاین‌رو داعش به فکر حمله به سرزمین‌های دیگر ازجمله قاره آفریقااست. داعش هم‌اکنون ارتباط مستقیمی با بخش‌هایی از مصر، تونس و الجزایر دارد و حتی بر آن است تا دامنه متصرفات خود را به چاد و نیجر هم بکشاند. این گروه به محض اینکه در منطقه‌ای مستقر می‌شود «سربازان خلافت»ش را اعزام می‌کند تا دولت‌های دیگر را هم تهدید کنند؛ چنان‌که در عراق وقتی پیشروی کرد بلافاصله دولت‌های اردن و عربستان را هم تهدید کرد. در خبر منتشرشده آمده بود بیعت سه قبیله قذاف‌الدّم، اولاد سلیمان و ورفله با داعش تحولی اساسی در توسعه نفوذ این گروه در لیبی به شمار می‌رود. این بیعت به لحاظ جغرافیایی و نیز به لحاظ جمعیت‌شناسی اهمیت دارد کم‌اینکه شهرهای سرت، سبها و چاد هم‌اکنون به یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های داعش در خارج از سوریه

پرسید چرا هر کدام‌تان چند گروه شده‌اید. شمایي که انتظار داشتيد ملت‌ها در آغوش‌تان بگيرند، چرا در کشورهای مختلف منزوی شدید؟ بدون داشتن یک هویت ملی نمی‌توان انتظار داشت ملت‌ها شما را در آغوش بگیرند. به کجا می‌روید؟! (این تذهیون؟). ما در تونس پیامی روشن به شما دادیم. دولت را گرفتیم اما انتخابات را باختیم. کسی که ما را هدایت کرد فقط ملت تونس بود. آن چیزی را که ما به ملت تونس داده بودیم دارای کاستی‌هایی بود. این نیروهای خارجی نبودند که برای سرنگونی ما آمدند، بلکه اشتباهات و برداشت‌های خودمان بود که حاصلش را دریافت کردیم. سران آمریکا، روسیه یا دیگران نبودند، خطاهای خودمان بود. ما در تجربه جدیدمان اشتباه کرده بودیم و ملت تونس ما را تنبیه کرد. اگر واقعا جدی بوده و ادعا می‌کنیم رسالتی داریم، باید از این تجارب استفاده کرد.

هر کشوری یا میهنی را به حال خود و اهلسش واگذارید. بگذارید هر پیامدی می‌خواهد داشته باشد. اگر شما باختید، پس بدانید شما هم شبیه همان نظام‌های حاکم بودید. اگر ملت، شما را نپذیرفت و به خشونت متوسل شدید، پس هیچ چیزی تغییر نکرده است. شما تیم یا جدیدی برای ملت‌ها ندارید، بلکه بر عکس مردم به شما دقیقا مانند گذشتگان می‌نگرند. ملت‌ها برای ایجاد تغییرات آرمان‌هایی داشتند که همه ناکام ماند و شما مسئول آن هستید. متأسفانه تجربه مصر همین را نشان می‌دهد اما شما تاکنون آن را ازبایی نکرده و از آن درس‌های لازم را نگرفته‌اید. پنج سال است که در سوریه جنگ شده، همه جهانیان از این جنگ درس آموخته و عبرت‌ها گرفتند به جز شما. به کجا می‌روید؟ در پایان می‌خواهم به‌روشنی به اطلاع شما برسانم ما در تونس تصمیم گرفتیم حضورمان را در اجلاس شما لغو کنیم؛ زیرا این نشست‌های روتینی بیشتر از آنکه سودمند باشد، مضر است. از عقلای شما و افراد واقع‌نگران می‌خواهم به برنامه‌ها و راهکارهایی که شما را متحد کند نه متفرق، بیندیشند؛ برنامه‌هایی که موجب جذب افراد به شما شود نه نفرت از شما. هیأت تونسۛی بعد از قرائت این نامه، نشست شما را ترک خواهد کرد. ما اعلام می‌کنیم از این پس در چنین نشست‌هایی حضور نخواهیم داشت».

جهان

در پاسخ به فراخوان جهانی جنبش «شب ایستاده» رخ داد

نیم‌خیز اروپایی

رویداد

ادامه تنش میان اردوغان و قلیچداراوغلو

● با واکنش رئیس‌جمهوری ترکیه به انتقادات تند رهبر حزب اپوزیسیون این کشور، تنش‌ها بین این دو سیاست‌مدار بالا گرفته است. به گزارش حریت، «رجب طیب اردوغان» ضمن انتقاد از «لحن زننده» «کمال قلیچداراوغلو»، رهبر حزب «جمهوری خواه خلق» و ادعای او مبنی بر دامن‌زدن دولت به خون‌ریزی‌ها در این کشور گفت: قلیچداراوغلو ادعا می‌کند که ما و اعمال‌مان، خوراکی برای خون‌ریزی‌ها در کشور هستیم درحالی‌که ما معتقدیم فعالیت‌های ما بسیار به نفع مردم است. اردوغان در ادامه سخنانش همچنین به موقوفان و هم‌ردیفان «فتح الله گولن»، روحانی ترک ساکن آمریکا اشاره و عنوان کرد که جنبش گولن بیش از همه به جوانان آسیب زده است.

پیش‌بینی‌ها از گشایش در پرونده سوریه تا سپتامبر

● توافق میان روسیه و آمریکا صورت گرفته تا به پنج سال درگیری در سوریه پایان دهند. به گزارش ایسنا به نقل از روزنامه القدس العربی، منابع دیپلماتیک می‌گویند برای آغاز روند جدی حل بحران سوریه زمانی تعیین شده که تقریباً توافقی درباره آن هرچند به صورت ضمنی به دست آمده است و طبق گمانه‌زنی‌ها این زمان احتمالاً جولای آتی است؛ اما گمانه‌زنی‌های دیگر این تاریخ را بعید می‌دانند و این تاریخ به سپتامبر آتی یعنی چند هفته قبل از زمان انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا در نوامبر آتی می‌داند. براین‌اساس، واشنگتن و مسکو توافق کردند که مخالفان و دولت سوریه را به این سمت سوق دهند که امتیازدهی کنند اما موانع متعددی مانع این مسئله می‌شود. مسکو می‌خواهد واشنگتن را ملزم کند تا ترکیه را وادار به بستن مرزهایش با سوریه در مقابل عبورورور تروریست‌ها کند و کاخ سفید را قانع کند که فهرست تشکیلات تروریستی را گسترده‌تر کند تا شامل احرارالاشام و جیش‌الاسلام نیز شود.

شروط فراکسیون‌های سنی عراق برای بازگشت به پارلمان

● ائتلاف نیروهای عراقی (فراکسیون‌های سنی) سه شرط اصلی را برای بازگشت به جلسات پارلمان عراق تعیین کرد: بستن مرزهای آن تعیین سرنوشت هزاران ساکن مناطق سنی است که گفته شده توسط شبه‌نظامیان شیعه ربوده شده‌اند. به گزارش ایسنا به نقل از الجزیره، این ائتلاف از نخست‌وزیر عراق خواست سرنوشت دوهزارو ۲۰۰ سنی عراقی را که بعد از ربایش آنها توسط گردان‌های حزب‌الله در دو منطقه در جنوب بغداد و همین تعداد در سامرا همچنان در هاله‌ای از ابهام است، روشن کند. ائتلاف اهل سنت همچنین از نخست‌وزیر خواست به عنوان فرمانده نیروهای مسلح عراق هرگونه ارتباط این شبه‌نظامیان را با هیأت نیروهای داوطلب مردمی مشخص کند.

انتقادضمنی اوباما از ترامپ

● «باراک اوباما» رئیس‌جمهوری آمریکا در سخنرانی سیاسی‌اش در جشن فارغ‌التحصیلی دانشگاه «راتگرز» بدون آنکه از «دونالد ترامپ»، نامزد جمهوری‌خواه، مستقیماً نامی ببرد، از اظهارات جنجالی او درباره منع ورود مسلمانان به آمریکا و ساخت دیوار بین این کشور با مکزیک انتقاد کرد. به گزارش ای‌بی‌سی نیوز، اوباما در ابتدا به سراغ شعار انتخاباتی ترامپ موسوم به «آمریکا را دوباره بزرگ کنید» رفت و به‌وضوح گفت چه فکری درباره کارزار این نامزد میلیاردر جمهوری‌خواهان می‌کند. او گفت: «جهان بیش از هر زمان دیگری به هم پیوسته شده است» و هر روز پیوسته‌تر هم می‌شود. ساخت دیوار این روند را تغییر نمی‌دهد، جدا یا تحقیرکردن مسلمانان و اینکه می‌گویند در زمان ورود باید چگونه با آنها برخورد شود، تنها خیانت به ارزش‌های ما نیست. این خیانت به هویت ماست. ما بسیاری از جوامع را در داخل یا خارج بیگانه می‌پنداریم درحالی‌که آنها مهم‌ترین شرکای ما در مبارزه با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز هستند».

دیدار جان کری با وزرای چندکشواروپایی

● جان کری، وزیر خارجه آمریکا، با وزرای خارجه بریتانیا، فرانسه، ایتالیا و آلمان، دیدار و گفت‌وگو کرد. محور اصلی این گفت‌وگوها تحولات در لیبی و سوریه بود. گفته شده است که لغو تحریم‌های تسلیحاتی با هدف کمک به دولت تازه لیبی و مقابله نیروهای دولتی با گروه داعش در این کشور، در این گفت‌وگوها مورد بحث قرار گرفته است. همچنین گزارش شده است که آمریکا و روسیه در هفته جاری مشترکاً میزبانی نشستی بین‌المللی را در وین برعهده دارند. قرار است در این نشست شماری از کشورها ازجمله کشورهای عضو اتحادیه عرب، کشورهای اتحادیه اروپا، ترکیه، چین و ایران هم حضور داشته باشند.